

Ingekomen:	12 APR. 2013
Nummer:	02.3 \ 27 330
Termijn:	
Gericht aan:	SV
Doorgestuurd aan:	Staatssecretaris van Economische Zaken Mevrouw S.A.M Dijkma Postbus 20401 2500 EK 's Gravenhage

Noordereinde 60
Postbus 9955
1243 ZS 's-Graveland
T (035) 655 99 33
F (035) 656 31 74
www.natuurmonumenten.nl

Postbank 32391
ING Bank 66.60.28.524
KvK nr. 40516730

Voor contributie of giften
Postbank 9933

Datum 11 april 2013
Behandeld door J. Spijkerboer
Doorkiesnummer (035) 6559805
Onderwerp Position paper VGG

Geachte mevrouw Dijkma,

Onlangs hebben onze organisaties, Vereniging Natuurmonumenten en de provinciale Landschappen (hierna: " **TBO's**), een afschrift ontvangen van de brief van de Vereniging voor Gelijkberechtiging Grondbezitters (hierna: "**VGG**") aan u van 28 maart 2013, alsmede van het daarbij gevoegde Position Paper van 27 maart 2013.

Graag maken wij hierbij van de gelegenheid gebruik om te reageren op beide documenten.

Allereerst gaan wij hieronder in op de (feitelijke en juridische) inhoud van deze documenten. In onze beleving zijn een aantal zaken niet geheel juist of onvolledig weergegeven.

Voorts zullen wij inhoudelijk ingaan op de eisen van de VGG en daarbij de positie van de TBO's weergeven.

Wij sluiten af met een conclusie.

Beschikking van het Gerecht van de Europese Unie (het Gerecht)

Op 6 januari 2012 hebben de TBO's verzoeken ingesteld bij het Gerecht tot nietigverklaring van de Commissiebeschikking d.d. 13 juli 2011 (zaak N308/2010), waarmee de PNB-regeling is goedgekeurd. Nederland, Duitsland en Denemarken hebben hen in dit beroep gesteund.

Het is juist dat het Gerecht bij Beschikking van 19 februari 2013 de TBO's in hun klachten niet-ontvankelijk heeft verklaard. Dit betekent echter niet dat het Gerecht daarmee heeft geoordeeld dat onze organisaties ondernemingen zijn in de zin van het Europese staatssteunrecht en nog minder dat de Europese Commissie als gevolg van deze uitspraak de klacht van de VGG en enkele particuliere grootgrondbezitters zal toewijzen. Er is door het Gerecht geen inhoudelijk oordeel gegeven. De VGG interpreteert de Beschikking van het Gerecht in onze visie dan ook onjuist en verbindt daar vervolgens onjuiste gevolgen aan.

Aan : Staatssecretaris van Economische Zaken, Mevrouw S. Dijkma
Datum : 11 april 2013
Onderwerp : Position paper VGG

pagina 2/6

Het Gerecht is van oordeel dat de beschikking van de Europese Commissie, juist geen juridisch bindend standpunt bevat over de vraag of natuurbeheerders en in het bijzonder organisaties voor natuurbescherming en voor terreinbeheer de hoedanigheid van onderneming hebben en evenmin over de vraag of alle activiteiten van die organisaties economisch van aard zijn.

Het voorgaande betekent concreet dat noch de Europese Commissie, noch de Nederlandse rechters, noch de Nederlandse overheden aan dit oordeel van de Europese Commissie gebonden zijn, buiten de context van de regeling die is gemeld. En voor de goede orde: de aangemelde PNB-regeling verschilt op een aantal fundamentele punten van de oude PNB-regeling; onder andere ten aanzien van de begunstigen.

De VGG doet het voorkomen alsof de Beschikking van het Gerecht beslissend is voor de vraag of de TBO's ondernemingen zijn in de zin van het staatssteunrecht. Dit is, zo moge blijken uit het voorgaande, niet het geval. Integendeel!

Tot slot nog het volgende. De VGG stelt dat het Gerecht de beschikking van de Europese Commissie in stand zou hebben gelaten en dat daarom niet aangemelde steun, of – wanneer de steun alsnog goedgekeurd zou worden – in ieder geval de rente daarover, in beginsel teruggevorderd dient te worden.

Ook deze conclusie is onjuist. Of steun (met of zonder rente) terugbetaald moet worden, wordt pas duidelijk nadat de lopende klachtprocedure bij de Europese Commissie (zie daarover hieronder) is afgerond, een eventuele beroepsprocedure bij het Gerecht en een eventuele hogere voorzieningsprocedure bij het Hof van Justitie van de Europese Unie zijn afgerond.

Bovendien wijzen wij erop dat Nederland intensief betrokken is bij een beroepsprocedure aangespannen door Duitsland tegen de Europese Commissie (zaak T-347/09). Ook in deze procedure ligt de vraag voor of natuurbeschermingsorganisaties 'ondernemingen' zijn in het kader van het staatssteunrecht. Nederland betoogt in deze zaak stellig dat zulks niet het geval is. Het Gerecht heeft zich hierover nog niet uitgesproken, maar er wordt op korte termijn een uitspraak in deze zaak verwacht. Deze uitspraak is mogelijk ook relevant voor de status van Nederlandse natuurbeschermingsorganisaties, zoals de TBO's, in het Europese staatssteunrecht.

Klacht Europese Commissie

Op 23 december 2008 hebben twee particuliere grootgrondbezitters, niet zijnde de VGG, een klacht bij de Europese Commissie ingediend tegen Nederland, inhoudende dat Nederland en de Nederlandse provincies onrechtmatige staatssteun aan de TBO's zouden hebben verleend bij het toekennen van aankoopsubsidies. Kennelijk ondersteunt de VGG deze klacht. Voor de goede orde, de VGG ondersteunt daarmee een juridische procedure tegen Nederland Eén van de hoofd-indieners van de klacht, Stichting Linschoten, heeft inmiddels zijn klacht ingetrokken, omdat de nieuwe PNB regeling tegemoet komt aan haar wensen : een regeling die voor iedereen is opengesteld.

Naar aanleiding van deze klacht heeft de Europese Commissie Nederland aanvullende informatie gevraagd. Ten behoeve van de beantwoording hiervan hebben de betrokken overheden onder meer een onderzoek verricht over de aankoopsubsidies in de afgelopen decennia. Wij hebben er kennis van gekregen dat de Staat en de provincies erin geslaagd zijn informatie aan te leveren, die maakt dat er een gerede kans is, dat de klacht afgewezen zal worden.

Reactie op "schikkingsvoorstellen" VGG

De VGG geeft in haar Position Paper vervolgens aan dat er voor de betrokken partijen voldoende redenen zouden zijn om te schikken. In dat verband geeft de VGG aan dat zij bereid is om haar klacht bij de Europese Commissie in te trekken en af te zien van andere juridische acties op nationaal niveau, als aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan. Onderstaand gaan wij in op deze randvoorwaarden (eisen).

1.) De VGG eist vergoeding van alle door haar gemaakte kosten.

De TBO's staan hier buiten, aangezien dit voorstel aan de Staat is gericht.

2.) De VGG eist van de provincies en de TBO's dat zij geen hoger beroep instellen tegen de uitspraak van het Gerecht.

Partijen beraden zich momenteel op de vraag of zij al dan niet een hogere voorziening zullen instellen tegen de Beschikking van het Gerecht.

3.) De VGG eist dat een substantieel aantal voor private partijen interessante hectares grondbezittingen en grond op de markt worden gebracht. De VGG eist dat dit ten minste 20% van het (integrale) grondbezit van de TBO's is.

Voor de TBO's is deze eis onbespreekbaar. De TBO's hebben de afgelopen eeuw, zowel met als zonder steun van de Nederlandse overheden, natuurterreinen weten te verwerven. Deze aankopen zijn altijd op rechtmatige wijze geschied. De TBO's zien geen enkele aanleiding om hun eigendommen, met welke middelen dan ook verworven, op de markt te brengen. Daar komt nog bij dat het de TBO's in veel gevallen simpelweg verboden is – op grond van de subsidievoorwaarden en de voorwaarden van vele legaten en schenkingen – om hun bezittingen te vervreemden, laat staan op de markt aan te bieden. De eis van de VGG is dan ook niet alleen onredelijk en disproportioneel, zij is ook onrechtmatig.

De TBO's hebben overigens in het verleden – binnen de grenzen en mogelijkheden van de subsidie- en andere voorwaarden – de bereidheid gehad om op kleine schaal en waar dat opportuun is vanuit natuurbeschermingsperspectief natuurterreinen of delen daarvan te ruilen. Er bestaat bereidheid om hiermee mee door te gaan, maar uitsluitend op basis van vrijwilligheid en opportuniteit in het licht van de omstandigheden van een specifiek geval. De TBO's weigeren zich vast te leggen op dit punt.

4.) De VGG eist dat de verkoop van gronden en de toekenning van subsidies dient te geschieden door middel van openbare inschrijving. Bovendien eist de VGG dat de nieuwe PNB-regeling wordt afgeschaft en dat geen gronden meer om niet of in erfpacht worden uitgegeven.

De TBO's wijzen erop dat er geen juridische grondslag bestaat voor deze eisen van de VGG. In elk geval kan er geen juridische grondslag worden gevonden in het Europese staatssteunrecht. De Europese Commissie¹, daarin herhaaldelijk gesteund door het Hof van Justitie van de Europese Unie, staat namelijk uitdrukkelijk toe dat gronden door overheden onderhands worden gekocht en verkocht, mits gewaarborgd dat de staatssteunregels niet worden overtreden. Een dergelijke verplichting kan evenmin uit meergenoemde beschikking van de Europese Commissie van 13 juli 2011 worden afgeleid.

Uit het voorgaande moge duidelijk zijn dat de eisen van de VGG voor de TBO's onaanvaardbaar zijn.

Vermeld dient nog te worden dat met een eventueel terugtrekken van de VGG uit de lopende klachtprocedure geenszins vaststaat dat die daarmee tot een einde komt. Een andere partij kan de klacht (te allen tijde) voortzetten, bovendien kan de EC de behandeling van de klacht, los van enige klager, ook zelf voortzetten. De voorgestelde schikking, waar de TBO's zoals

¹ Mededeling van de Commissie betreffende staatssteunelementen bij de verkoop van gronden en gebouwen door openbare instanties (97/C 209/03).

Aan : Staatssecretaris van Economische Zaken, Mevrouw S. Dijkma
Datum : 11 april 2013
Onderwerp : Position paper VGG

pagina 5/6

aangegeven niet voor zijn, leidt derhalve niet met zekerheid tot een einde van de tegen Nederland gerichte klachtprocedure.

Conclusie

Wij stellen in de eerste plaats vast dat de VGG niet alleen een onjuiste uitleg geeft aan de Beschikking van het Gerecht van 19 februari 2013, maar daaraan ook onjuiste gevolgen toedicht.

In de tweede plaats stellen wij vast dat Nederland een sterk verweer heeft ingediend bij de Europese Commissie in reactie op de klacht van enkele grootgrondbezitters. De TBO's schatten de kans groot in dat de Europese Commissie de klacht zal afwijzen.

In de derde plaats merken wij op dat de eisen van de VGG onaanvaardbaar zijn voor de TBO's. Niet alleen ontberen de eisen iedere juridische grondslag, de eisen zullen de vorming van de EHS en het natuurbeheer in het algemeen onmogelijk en nodeloos rigide maken. Bovendien stelt de VGG eisen aan de vervreemding van grondbezit van de TBO's die om vele redenen onaanvaardbaar zijn.

Daarbij is het zo dat zelfs het inwilligen van alle eisen van de VGG, niet met zekerheid leidt tot een einde van de klachtprocedure bij Europese Commissie.

Natuur is niet uitsluitend een product of dienst waarvoor volledige marktwerking kan gelden, daarvoor zijn de belangen van de natuur en de economie te ver uiteenlopend. De Staat en de provincies dienen in de ogen van de TBO's de mogelijkheden te hebben om op basis van een case-by-case beoordeling te beslissen op wie en op welke manier zij die partij benaderen om een rol te spelen in een bepaald gebied. De eisen van de VGG frustreren dat en zullen een goed natuurbeheer in Nederland en de vorming van de Ecologische Hoofd Structuur in de weg staan.

Al het voorgaande laat onverlet dat de TBO's, als ondertekenaars van de Verklaring van Linschoten, een voorstander zijn van gelijkberechtiging als het gaat om het kunnen verkrijgen van aankoopsubsidies. Wij hebben de stellige overtuiging dat particuliere grondbezitters een nuttige en belangrijke rol in de vorming van de EHS en de natuurbescherming in het algemeen vervullen. Wij zijn en blijven ook bereid het gesprek hierover aan te gaan.

Aan : Staatssecretaris van Economische Zaken, Mevrouw S. Dijkma
Datum : 11 april 2013
Onderwerp : Position paper VGG

pagina 6/6

Een afschrift van deze brief hebben wij gestuurd naar het secretariaat van de VGG.

Met vriendelijke groet,

Mede namens dr.ir. H.H. Bartelink
directeur De12Landschappen

drs. T.J. Wams
directeur Natuurbeheer Natuurmonumenten